

УДК 616.9

Грицишин В. – ст. гр. БМ-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УРОКИ «ІСПАНКИ» - ДОСВІД ДЛЯ COVID-19

Науковий керівник: к.і.н., доцент Щигельська Г.О.

Hrytsyshyn V.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

LESSONS OF THE SPANISH FLU – EXPERIENCE FOR COVID-19

Supervisor: PhD, Associate Professor Shchyhelska H.O.

Ключові слова: іспанка, COVID-19.

Keywords: the spanish flu, COVID-19.

Німецький дослідник Маттіас Горкс стверджує, що зараз історичний момент, коли «майбутнє змінює свій хід». Протягом всієї історії людство зазнало чимало пандемій, однак розуміння того, що долати глобальні кризи варто спільними зусиллями, з допомогою міжнародної співпраці, людство усвідомило ще за часів пандемії «іспанського грипу», або ж «іспанки» (вірусу підтипу H1N1). Саме після цієї пандемії було засновано Організацію охорони здоров'я Ліги націй, що є однією з попередниць Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ).

Сьогодні людство переживає ще одну епоху пандемії, а саме коронавірусу COVID-19. Адаже ще 11 березня 2020 р. ВООЗ оголосила пандемію у зв'язку з поширенням у світі хвороби COVID-19, однак перші спалахи вірусу зафіксовано в грудні 2019 р. Станом на день оголошення пандемії загальна кількість інфікованих коронавірусом COVID-19 у світі становила 119 132 осіб та 4284 летальних випадки, а вже через місяць (11 квітня) зафіксовано 1 699 490 інфікованих та 102 800 людей померли, а через рік (28 березня 2021 р.) – 127 496 854 інфікованих людей та 2 792 272 летальних випадки (дані центру Джона Гопкінса). Що стосується пандемії «іспанки», то вона охопила світ у березні 1918 р. й тривала впродовж 1918-1919 рр. За 18 місяців пандемії померло 40 млн людей, за іншими підрахунками – 2,7-5,3% (50-100 млн – авт.) населення Землі. Інфіковано близько 500 млн людей, або 21,5% населення планети [1]. Динаміку летальності зображено на нижче поданих діаграмах [2].

Згідно наведених даних, на даний час можна констатувати, що рівень смертності від COVID-19 є нижчим за рівень смертності внаслідок «іспанки». Така висока

смертність внаслідок «іспанського грипу» супроводжувалася тим, що хвороба розвивалася дуже швидко, адже людина могла бути ще абсолютно здоровою вранці, до опівдня вона занедужувала і помирала до ночі. Тобто смерть наставала швидко, так як вранці у людини піднімалася температура, до вечора вона «синіла», починався кривавий кашель, розвивалася пневмонія і пізніше вірус викликав внутрішньолегеву кровотечу, внаслідок чого хворий захлинався власною кров'ю [1]. В зоні підвищеного ризику від «іспанки» були особи віком від 20 до 40 років. Що стосується COVID-19, то найбільша смертність спостерігається у людей старших 80 років та у людей з хронічними захворюваннями. Однак, варто відзначити і те, що ці інфекції перейшли від тварин і передаються вони краплинним та контактним-побутовим шляхом передачі збудника. В свою чергу, це зумовлює високу швидкість передачі вірусів від людини до людини, тому карантин відіграє важливу роль щодо обмеження поширення. Адже значний відсоток летальних випадків заражених вірусами наступив внаслідок тієї чи іншої форми пневмонії, що виникала, власне, як ускладнення вірусної інфекції [3].

Звичайно, терапія першої половини ХХ ст. була слабшою, ніж сьогодні. Тоді лікарі призначали ліки з різноманітними маслами та травами, тому бували випадки, що вони завдавали більше шкоди, ніж користі, так як не було чіткого пояснення щодо теорії їх дії [4]. Те саме трапляється і сьогодні, адже щоб лікувати COVID-19 рекомендують медичні препарати, що застосовуються для лікування інших хвороб. Тому необхідно обережно ставитись до неперевіраних медичних препаратів, так як вживання їх може спричинити подальші ускладнення, проте зараз активно досліджуються медикаменти та вакцина.

Як буде виглядати світ після того, як завершиться «коронавірусна» криза поки невідомо. Однак, варто переглянути принципи, за якими працюють національні системи охорони здоров'я. Зрозуміло, що зазначені пандемії, зокрема COVID-19, сприяли суттєвим суспільним, політичним та економічним змінам. Адже економіка значно понизила свої показники впродовж карантинних обмежень. Водночас, варто додати й те, що ознакою даної кризи є модернізація, так як більше використовуються цифрові інструменти і платформи. Пандемія перенесла вагому частину світового бізнесу в онлайн і це призвело до зростання об'ємів електронної комерції. Виникла потреба дистанційної роботи та навчання, зборів в режимі відео-конференцій і т.д. Тобто ця пандемія стала своєрідним викликом, до якого людство вже адаптувалось.

Список використаної літератури

1. Ковачук Л., Андрейчин М., Копча В. Проблема грипу А/Н1N1 Каліфорнія: минуле і сучасність - Інфекційні хвороби, 2009. – С.8-9.

2. Пандемия «испанки» 1918-1920 гг. в контексте других гриппозных пандемий и «птичьего гриппа» Available at: <<http://supotnitskiy.ru/stat/stat51.htm>> [Accessed 02 April 2020]; COVID-19 coronavirus pandemic. Available at: <<https://www.worldometers.info/coronavirus>> [Accessed 08 April 2020].

3. Грицишин В.С., Щигельська Г.О. «ІСПАНКА» VS COVID-19: спільне та відмінне/ Матеріали III Міжнародної студентської науково-технічної конференції "Природничі та гуманітарні науки. Актуальні питання". (23-24 квітня 2020р.) . Тернопіль, ТНТУ, 2020. С. 143-144.

4. «Іспанка» 1918-го. Уроки, які потрібно винести в 2020-му. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3128036-ispanka-1918go-uroki-aki-potribno-vinesti-v-2020mu.html>>